

Belarusz transliteráció / Transliteration of Belarussian

Írás / Writing: *Cirill / Cyrillic*

Használat / Using: *Belarusz (hivatalos) / Belarus (official)*

Lengyelország (regionálisan hivatalos) / Poland (regional official)

Csehország (kisebbségi) / Czech Republic (minority)

Ukrajna (kisebbségi) / Ukraine (minority)

Litvánia (kisebbségi) / Lithuania (minority)

Oroszország (kisebbségi) / Russia (minority)

A betűk / The Letters

Betű / Letter	Név / Name	IPA ^{1.0}	NSR 2007 ^{2.0}	Łacinka ^{3.0}	GOST 7.79-2000 A ^{4.0}	GOST 7.79-2000 B ^{5.0}	ALA-LC ^{6.0}	BGN/PCGN ^{7.0}	BS 2979:1958 ^{8.0}	Schol. ^{9.0}
А а*	a	[a]	a	a	a	a	a	a	a	a
Б б	be	[b], [b'] ^{1.1} , [p] ^{1.2}	b	b	b	b	b	b	b	b
В в	ve	[v], [v'] ^{1.1} , [f] ^{1.2}	v	v ^{3.1}	v	v	v	v	v	v
Г г	ge	[ɣ], [ɣ'] ^{1.1} , [g] ^{1.3} , [g'] ^{1.4} , [k] ^{1.2}	h, g ^{2.1}	h, g ^{3.2}	g	g	h	h	h	h
Д д	de	[d], [t] ^{1.2}	d	d	d	d	d	d	d	d
Е е*	je	[ɛ], [je] ^{1.5}	ie, je ^{2.2}	ie, je ^{3.3} , e ^{3.4}	e	e	e	ye	e	e
Ё ё**	jo	[ɔ], [jo] ^{1.5}	io, jo ^{2.2}	io, jo ^{3.3} , o ^{3.4}	ë	yo	ɪo	yo	ë	ë
Ж ж	že	[z], [s] ^{1.2}	ž	ž ^{3.5}	ž	zh	zh	zh	zh	ž
З з	ze	[z], [z'] ^{1.1} , [s] ^{1.2}	z, z ^{2.3}	z, z ^{3.6}	z	z	z	z	z	z
І і*	i	[i], [ji] ^{1.6} , [i] ^{1.7}	i	i	ì	i	i	i	i	i
Ў ў	i nieskladovaje	[j]	j	j	j	j	ï	y	ï	j
К к	ka	[k], [k'] ^{1.1}	k	k	k	k	k	k	k	k
Л л	el	[l], [l'] ^{1.1}	l, l ^{2.3}	l, l ^{3.6}	l	l	l	l	l	l
М м	em	[m], [m'] ^{1.1}	m	m	m	m	m	m	m	m
Н н	en	[n], [n'] ^{1.1}	n, n ^{2.3}	n, n ^{3.6}	n	n	n	n	n	n
О о*	o	[ɔ]	o	o	o	o	o	o	o	o
П п	pe	[p], [p'] ^{1.1}	p	p	p	p	p	p	p	p
Р р	er	[r]	r	r	r	r	r	r	r	r
С с	es	[s], [s'] ^{1.1}	s, s ^{2.3}	s, s ^{3.6}	s	s	s	s	s ^{8.1}	s
Т т	te	[t]	t	t	t	t	t	t	t ^{8.1}	t
У у*	u	[u]	u	u	u	u	u	u	u	u
Ў ў	u nieskladovaje	[w]	ũ ^{2.4}	ũ ^{3.7}	ũ	u`	ũ	w	w	ũ ^{9.1}
Ф ф	ef	[f], [f'] ^{1.1}	f	f	f	f	f	f	f	f
Х х	ha	[x], [x'] ^{1.1}	ch	ch	h	x	kh ^{5.1}	kh	kh	x ^{9.2}
Ц ц	ce	[t͡s], [t͡s'] ^{1.1}	c, c ^{2.3}	c, c ^{3.6}	c	cz, c ^{5.1}	t͡s	ts	ts ^{8.1}	c
Ч ч	če	[t͡ʃ]	č	č ^{3.8}	č	ch	ch	ch	ch	č
Ш ш	ša	[ʂ]	š	š ^{3.9}	š	sh	sh	sh	sh	š
Ы ы*	y	[ɨ]	y	y	y	y`	y	y	y ^{8.2}	y
Ь ь	miakki znak	j ^{1.8}	_ ^{2.5}	_ ^{3.10}	,	,	,	,	,	,

Betű / Letter	Név / Name	IPA ^{1.0}	NSR 2007 ^{2.0}	Łacinka ^{3.0}	GOST 7.79-2000 A ^{4.0}	GOST 7.79-2000 B ^{5.0}	ALA-LC ^{6.0}	BGN/PCGN ^{7.0}	BS 2979:1958 ^{8.0}	Schol. ^{9.0}
Э э*	e	[ɛ]	e	e	è	e`	è	e	é	è ^{9.3}
Ю ю*	ju	[ʲu], [ju] ^{1.5}	iu, ju ^{2.2}	iu, ju ^{3.3} , u ^{3.4}	û	yu	û	yu	yu	ju
Я я*	ja	[ʲa], [ja] ^{1.5}	ia, ja ^{2.2}	ia, ja ^{3.3} , a ^{3.4}	â	ya	îâ	ya	ya	Ja
’	apostrofa	- ^{1.9}	- ^{2.6}	-	’	’	-	”	”	

* A magánhangzók felett éles ékezzel jelölhetik a hangsúlyt, de ezt általában csak tudományos és oktató jellegű művekben teszik. / The acute accent is used to sign the stress, but this marking is used only in scientific and educational materials.

** A ě betűre mindig kiteszik a trémát, nem hagyható el, mint az oroszban. / The diaeresis is always used on ě, it can't be omitted like in Russian.

Kettősbetűk / Letters combinations

Betű / Letter	IPA ^{1.0}	NSR 2007 ^{2.0}	Łacinka ^{3.0}	GOST 7.79-2000 A ^{4.0}	GOST 7.79-2000 B ^{5.0}	ALA-LC ^{6.0}	BGN/PCGN ^{7.0}	BS 2979:1958 ^{8.0}	Schol. ^{9.0}
Дж дж	[dʒ]	dž	dž	dž	dzh	džh	dzh	dzh	dž
Дз дз	[dz], [dzʲ] ^{1.1} , [ts] ^{1.2}	dz, dž ^{2.3}	dz, dž ^{3.6}	dz	dz	dz	dz	dz	dz

Jegyzetek / Notes

1.0 **International Phonetic Alphabet (IPA):** *IPA Chart, International Phonetic Association, 2005.*

(<http://www.langsci.ucl.ac.uk/ipa/ipachart.html>)

1.1 Lágyító magánhangzó (e, ě, i, ю, я) előtt. — Before softer vowels (e, ě, i, ю, я).

1.2 Szó végén. — At end of the words.

1.3 Csak néhány idegen eredetű szóban. — Only in several borrowed words.

1.4 Csak néhány idegen eredetű szóban, lágyító magánhangzó (e, ě, i, ю, я) előtt. — Only in several borrowed words, before softer vowels (e, ě, i, ю, я).

1.5 Szó elején és magánhangzó vagy ь, ’ után. — In initial position and after vowels or ь, ’.

1.6 Magánhangzó vagy ь, ’ után. — After vowels or ь, ’.

1.7 Szó elején. — In initial position.

1.8 Csak mássalhangzó után állhat. — It stands only after consonants.

1.9 Csak mássalhangzó után állhat. A mögötte álló lágyító magánhangzó (e, ě, и, ю, я) nem lágyítja az előtte álló mássalhangzót, hanem [j]-vel ejtik őket (pl. аб’ект [abʲektʲ]). — It stands only after consonants. The softer vowels (e, ě, и, ю, я) behind it don't soften the preceding consonant, we pronounce them with [j] (e.g. аб’ект [abʲektʲ]).

2.0 **NSR 2007.** *The official National System of Romanization, approved by the Government Committee on Land Resources, Geodesy and Cartography in 2000.*

([http://www.pravo.by/pdf/2007-159/2007-159\(027-028\).pdf](http://www.pravo.by/pdf/2007-159/2007-159(027-028).pdf))

Ezt a rendszert vette át azaz UN az 2007-es ajánlásában. / This system was applied by UN in 2007 recommendation. (*National System of Geographic Names Transmission into Roman Alphabet in Belarus* - http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/docs/9th-uncsgn-docs/crp/9th_UNCSGN_e-conf-98-crp-21.pdf)

2.1 Csak néhány idegen eredetű szóban, ahol [g]-nek vagy [gʲ]-nek ejtik. — Only in several borrowed words, where it is pronounced as [g] or [gʲ].

2.2 Szó elején és magánhangzó vagy ь, ’ után. — In initial position and after vowels or ь, ’.

2.3 Csak ь előtt. — Only before ь.

2.4 Az eredeti, 2000-es verzióban átírása *ú* volt. — In the original, yr. 2000 version it is romanized with *ú*.

2.5 Összeolvad az előtte álló betűvel: дзь → дз, зь → з, лъ → л, нь → н, сь → с, ць → ц. — It merges with the preceding letter: дзь → дз, зь → з, лъ → л, нь → н, сь → с, ць → ц.

2.6 Az eredeti, 2000-es verzióban átírása ’ volt. — In the original, yr. 2000 version it is romanized with ’.

3.0 **Łacinka.** *Беларускі лацінскі алфавіт*

(https://be.wikipedia.org/wiki/Беларускі_лацінскі_алфавіт)

A Łacinka nem egy átírási rendszer, hanem egy latin ábécé a belarusz nyelv leírásához, melyet a XIX. században fejlesztettek ki a lengyel ábécé alapján. — The Łacinka isn't a romanization system, but a Latin alphabet for writing Belarussian language, it was developed from Polish alphabet in the 19th century.

3.1 1929 előtt w használtak helyette. — Before 1929 it was used w instead.

3.2 Csak néhány idegen eredetű szóban, ahol [g]-nek vagy [gʲ]-nek ejtik. — Only in several borrowed words, where it is pronounced as [g] or [gʲ].

3.3 Szó elején és magánhangzó után. — In initial position and after vowels.

3.4 Csak л után. — Only after л.

- 3.5 1920 előtt *ž* használtak helyette. — Before 1929 it was used *ž* instead.
- 3.6 Csak *ь* előtt. — Only before *ь*.
- 3.7 1920 előtt csak kurziválással különböztették meg az *u*-tól. — Before 1929 it was distinguished from *u* with cursive writing.
- 3.8 1920 előtt *cz* használtak helyette. — Before 1929 it was used *cz* instead.
- 3.9 1920 előtt *sz* használtak helyette. — Before 1929 it was used *sz* instead.
- 3.10 Összeolvad az előtte álló betűvel: дзь → *dž*, зь → *ž*, ль → *l*, нь → *ń*, сь → *ś*, ць → *ć*. — It merges with the preceding letter: дзь → *dž*, зь → *ž*, ль → *l*, нь → *ń*, сь → *ś*, ць → *ć*.
- 4.0 **GOST 7.79-2000 A.** ГОСТ 7.79-2000 Система А. Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Правила транслитерации кирилловского письма латинским алфавитом, Федеральное агентство по техническому регулированию и метрологии (Росстандарт) 2002 (<http://gost.ruscable.ru/cgi-bin/catalog/catalog.cgi?i=6464>)
A rendszer visszafordítható, mivel minden cirill betűnek egyetlen latin betű felel meg. / The system is reversible, all Cyrillic letter has only one pair. Ezt a rendszert vette át azaz ISO az ISO 9:1995-ös szabványában. / This system was applied by ISO in ISO 9:1995 standard. (ISO 9:1995. Information and documentation – Transliteration of Cyrillic characters into Latin characters – Slavic and non-Slavic languages. International Organization for Standardization, 1995. - <http://www.iso.ch>)
- 5.0 **GOST 7.79-2000 B.** ГОСТ 7.79-2000 Система Б. Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Правила транслитерации кирилловского письма латинским алфавитом, Федеральное агентство по техническому регулированию и метрологии (Росстандарт) 2002 (<http://gost.ruscable.ru/cgi-bin/catalog/catalog.cgi?i=6464>)
A rendszer nem visszafordítható, mivel egyes cirill betűket betűkapcsolatokkal ír át. / The system is irreversible, some Cyrillic letters are romanized with compound letters.
- 5.1 Átírása *e, i, j, y* előtt *c*, máskor *cz*. — It is romanized before *e, i, j, y* with *c*, otherwise with *cz*.
- 6.0 **ALA-LC.** American Library Association/Library of Congress Romanization Tables: Transliteration Schemes for Non-Roman Scripts. Randal K. Barry (ed.). Library of Congress, 1997. (<http://www.loc.gov/catdir/cpsol/romanization/belarusian.pdf>)
- 6.1 A rendszer hibája, hogy a **x** betű és a **кx** betűkapcsolat átírása egyaránt *kh*. — The fault of the system is that the **x** letter and the letter **кx** letter combination romanized as *kh* alike.
- 7.0 **BGN/PCGN.** Romanization System for Belarusian. United States Board on Geographic Names and the Permanent Committee on Geographical Names for British Official Use, 2013. (http://geonames.nga.mil/gns/html/Romanization/ROMANIZATION_SYSTEM_FOR_BELARUSIAN_Nov2011.pdf)
Ha félreérthető betűkapcsolat keletkezik átírás során, akkor a tagok közé egy **·** karaktert illesztünk (pl. пишется *pishet-sya*). / When an ambiguous letter connection is generated during romanization, it is inserted a **·** character between two parts of the letter combination (pl. пишется *pishet-sya*).
- 8.0 **BS 2979:1958.** Transliteration of Cyrillic and Greek characters, British Standard, 1958 (<http://shop.bsigroup.com/ProductDetail/?pid=00000000000090651>)
Ezt a rendszert használja számos macedón hivatal, intézmény is. — This system is used in numerous Macedonian office, institution.
- 8.1 A **тс** kapcsolat átírása *t-s*, a **ц** átírásától (*ts*) való megkülönböztetés miatt. — The connection **тс** is romanized *t-s* to distinguish the romanization of **ц** (*ts*).
- 8.2 A British Library az **и** *ui* és **ий** *uy* átírást használja. — The British Library uses **и** *ui*, **ий** *uy*.
- 9.0 **Schol.** Scientific transliteration for various languages, Ohio State University Slavic Studies (http://ling.northwestern.edu/~ads778/pdfs/osuwpps_stylesheet.pdf)
- 9.1 Átírási változata a *w* lehet. — Its romanization version can be *w*.
- 9.2 Átírási változata a *ch* lehet. — Its romanization version can be *ch*.
- 9.3 Átírási változata az *é* lehet. — Its romanization version can be *é*.